

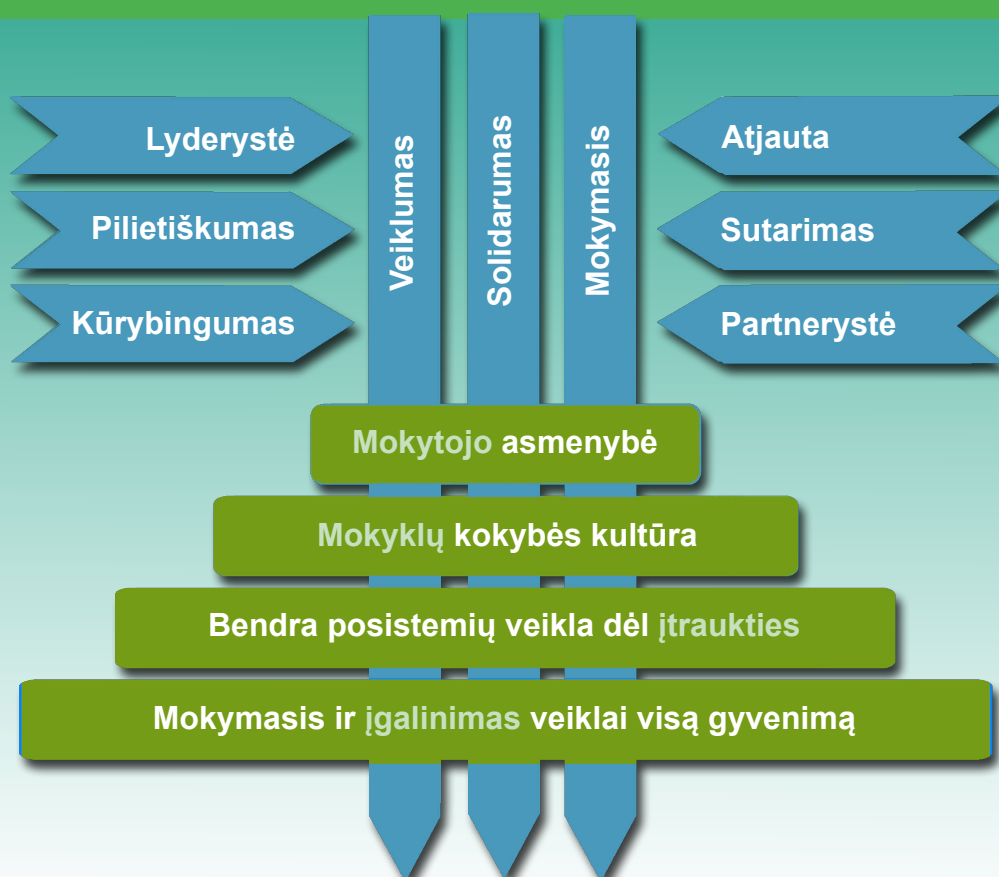

I tikslas Mokytojo asmenybė

2017
gruodis,
Nr. 11 (167)

ISSN 1822-4156

2030 LIETUVA

VALSTYBINĖ ŠVIETIMO 2013–2022 METŲ STRATEGIJA

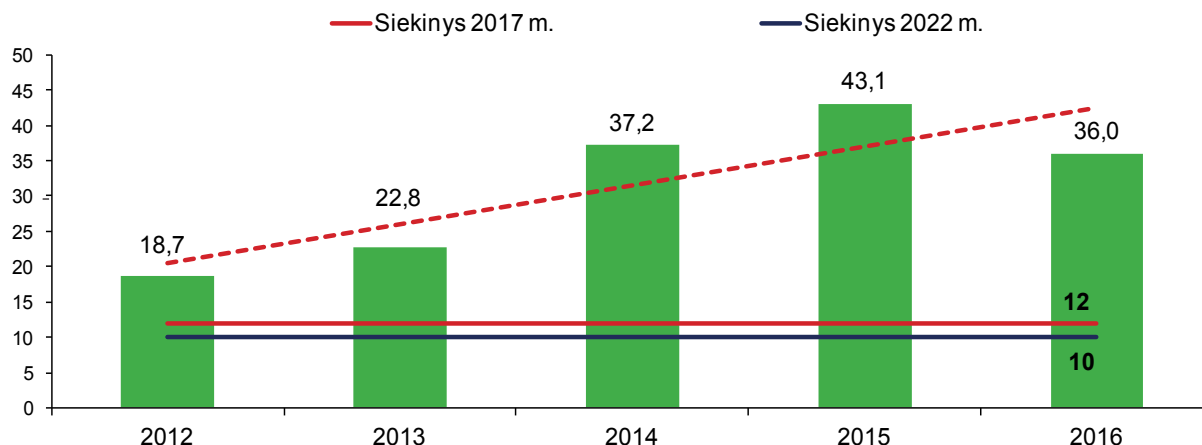
Pasiekti, kad pedagogų bendruomenių daugumą sudarytų apmąstantys, nuolat tobulėjantys ir rezultatyviai dirbantys profesionalūs mokytojai ir dėstytojai.

I TIKSLO ĮGYVENDINIMO VERTINIMO RODIKLIAI IR SIEKINIAI

Vertinimo rodiklis, matavimo vienetas	Strategijoje užfiksuota pradinė būklė (metai)	Naujausia būklė (metai)	2017 m. siekinys	2022 m. siekinys
Įstojusiujų į švietimo ir ugdymo programas universitetuose ir įstojusiujų į tais metais populiariausios grupės programas minimalaus konkursinio balo skirtumas proc.	18,7 (2012)	36,0 (2016) ↓	12	10
Vyrų mokytojų, dirbančių pagal pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas, dalis proc.	16,7 (2012)	15,6 (2017) ↓	17	20
Mokytojų, kurie per pastaruosius 5 metus mokėsi bent vieno mėnesio, arba 6 kreditų apimtimi, dalis proc.	Nėra duomenų	Nėra duomenų	16	20
Mokytojų, patenkintų savo darbu, indeksas balais (nuo 0 iki 4 balų sistema) (tarptautinis mokymo ir mokymosi tyrimas TALIS)	3,02 (2008)	Nėra duomenų*	3,06	3,1
30–49 metų mokytojų ir dėstytojų dalis proc.	50,0 (2012)	45,8 (2017) ↓	55	60

* Naujesnių duomenų kol kas nėra, nes TALIS 2013 m. cikle Lietuva nedalyvavo. Šiuo metu Lietuva dalyvauja EBPO TALIS 2018 m. tyrimo cikle.

Įstojusiujų į švietimo ir ugdymo programas ir populiariausias programas minimalus konkursinio balo* skirtumas

* Pateikiami tik įstojusiujų į valstybės finansuojamas ir valstybės nefinansuojamas su studijų stipendija vietas minimalūs konkursiniai balai. Minimalaus konkursinio balo skirtumas skaičiuojamas kaip įstojusiujų į švietimo ir ugdymo programas minimalaus konkursinio balo dalis (proc.), palyginti su įstojusiujų į populiariausias programas minimaliu konkursiniu balu.

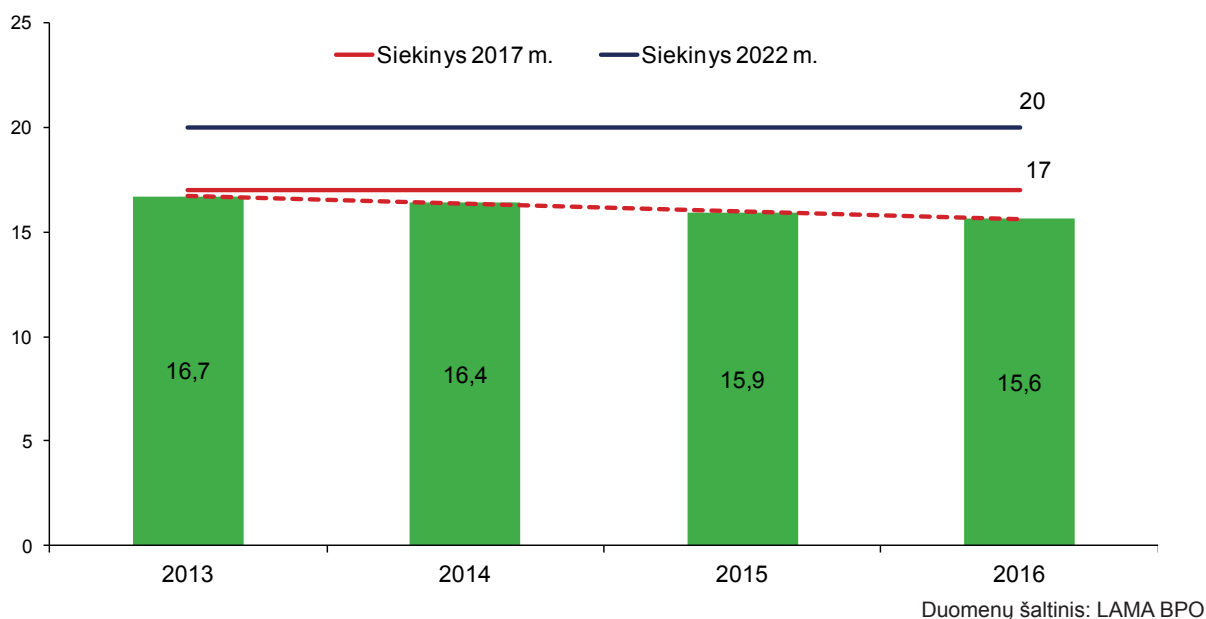
** 2013 m. pasikeitė studijų krypčių skirstymas grupėmis.

*** 2014 m. pasikeitė konkursinio balo skaičiavimo skalė.

Duomenų šaltinis: LAMA BPO

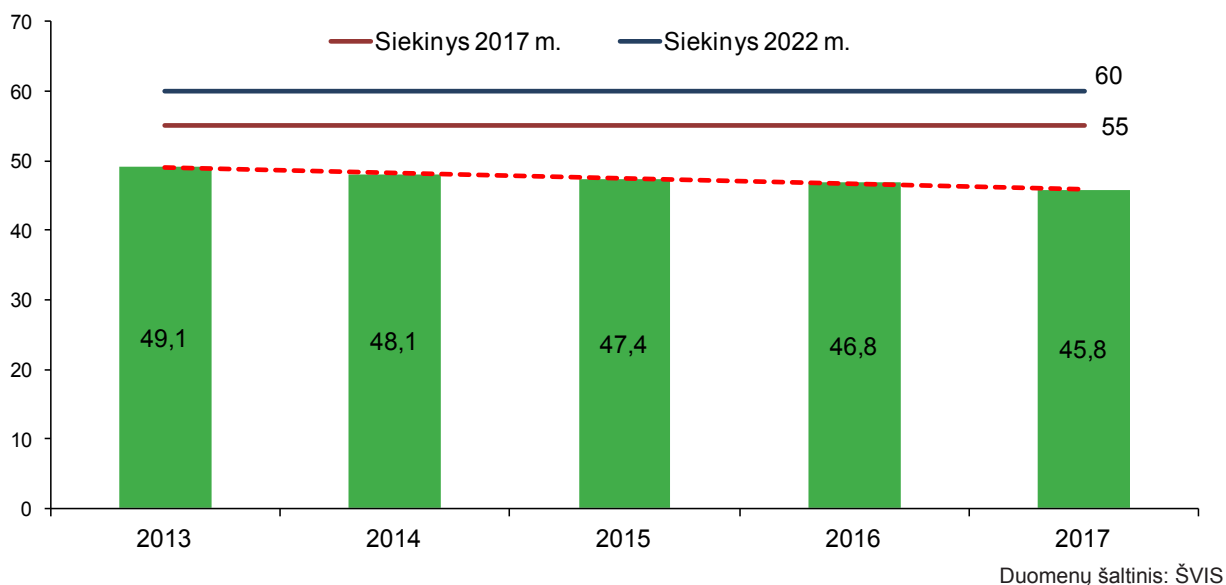
Ir toliau į pedagoginių studijų programas stoja ne patys gabiausi asmenys. Skirtumas tarp įstojusiujų į švietimo ir ugdymo bei populiariausias programas konkursinių balų išlieka tris kartus didesnis nei numatyta *Valstybinėje švietimo strategijoje* 2017 m. siekiniui.

Vyrų mokytojų, dirbančių pagal pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas, dalis proc.

Kol kas neužtikrinama mokytojų lyčių dermė bendrajame ugdyme. Pagal pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas dirbančių vyrų mokytojų dalis sumažėjo.

30–49 metų mokytojų ir dėstytojų dalis proc.

Strategijos įgyvendinimo laikotarpiu sumažėjo 30–49 metų mokytojų ir dėstytojų dalis. Dauguma pedagogų yra vyresni nei 50 metų, išskyrus aukštojo mokslo sektorių – čia gausiausias yra 35–39 ir 40–44 metų amžiaus grupės.

Siekiant motyvuoti gabius jaunas žmones rinktis mokytojo karjerą ir užtikrinti lyčių dermę, reiktų kelti pedagogų profesijos prestižą į pedagogines studijas atrenkant geriausius abiturientus, didinti atlyginimus mokytojams ir gerinti jų darbo sąlygas.

I tikslas Mokytojo asmenybė

Mokytojų, kurie per pastaruosius 5 metus mokėsi bent vieno mėnesio, arba 6 kreditų apimtimi, dalis proc.

Siekta, kad mokytojų, kurie per pastaruosius 5 metus mokėsi bent vieno mėnesio, arba 6 kreditų apimtimi, dalis 2017 m. sudarytų 16 proc., 2022 m. – 20 proc.

Kol kas šis rodiklis nėra skaičiuojamas, todėl reiktų jį keisti.

Mokytojų, patenkintų savo darbu, indeksas balais (nuo 0 iki 4 balų sistema) (Tarptautinis mokymo ir mokymosi tyrimas, EBPO TALIS)

Mokytojų, patenkintų savo darbu, indeksas 2008 m. buvo 3,2, o *Strategijos* 2017 m. siekinys – 3,06, 2022 m. – 3,1.

Lietuva 2013 m. EBPO TALIS tyrime nedalyvavo, šiuo metu dalyvauja 2018 m. tyrimo cikle.

I TIKSLUI PASIEKTI NUMATOMOS VEIKLOS KRYPTYS

● **Motivuoti gabius jaunas žmones rinktis karjerą formaliojo ir neformaliojo švietimo įstaigose. Užtikrinti lyčių dermę tarp mokytojų, dirbančių pagal bendrojo ugdymo programas.**

● **Išplėtoti aukštos kokybės, naujausias žinias integruojančias švietimo ir ugdymo kryptių studijas, suteikiančias absolventams galimybę mokytis kelis dalykus arba atlikti kelis pedagoginius vaidmenis.**

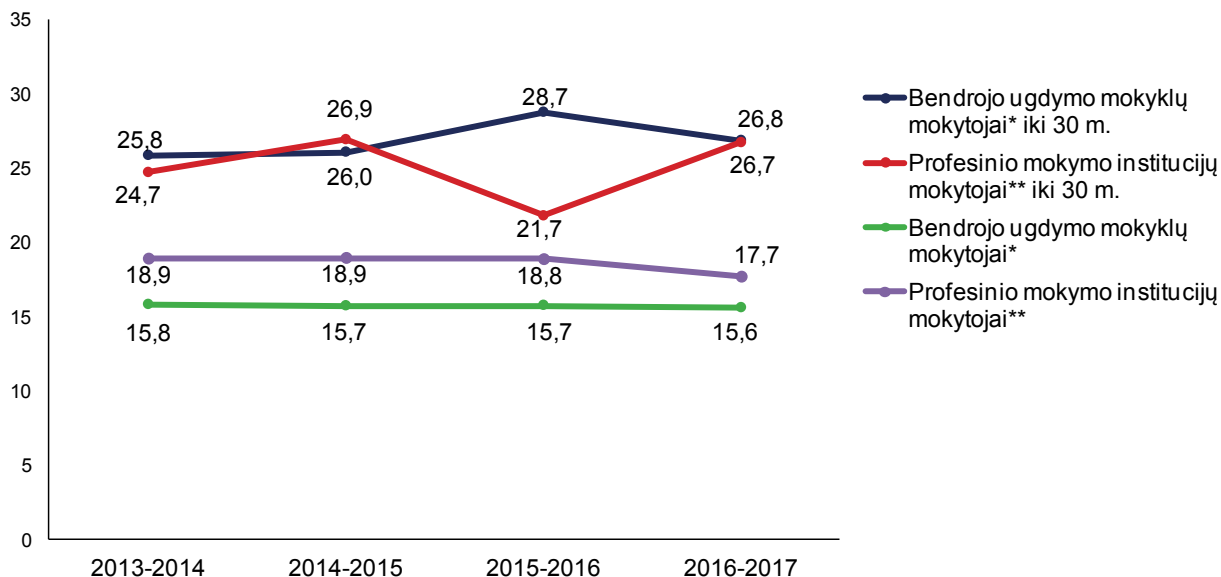
● **Didinti mokytojų ir dėstytojų motyvaciją suteikiant galimybių nuolat tobulinti kvalifikaciją, gerinant šiuolaikinių technologijų išmanymą, orientuojantis į kūrybingumo, pilietiškumo, lyderystės, verslumo ugdymą, įvairesnes pedagogines funkcijas. Sudaryti galimybę ilgai dirbantiems aktyviems mokytojams tobulinti kvalifikaciją aukštojoje mokykloje. Skatinti mokslininkus įsitraukti į bendrąjį ugdymą ir teikti naujausias žinias.**

● **Skatinti nuolatinį pozityvios patirties perėmimą ir dalijimąsi tarp dėstytojų ir formaliojo bei neformaliojo švietimo mokytojų, mokytojų ir dėstytojų judumą šalyje ir tarptautiniu mastu bei kitas keitimosi švietimo idėjomis formas.**

● **Didinti visuomenės pasitikėjimą švietimo sistema, mokytojais ir dėstytojais bei jų pasitikėjimą savimi skleidžiant sėkmės istorijas ir skatinant akademinį sąžiningumą.**

PEDAGOGINIO PERSONALO LYČIŲ DERMĖS UŽTIKRINIMAS BENDRAJAME UGDYME

Vyrų mokytojų, dirbančių pagal pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas, dalis proc.

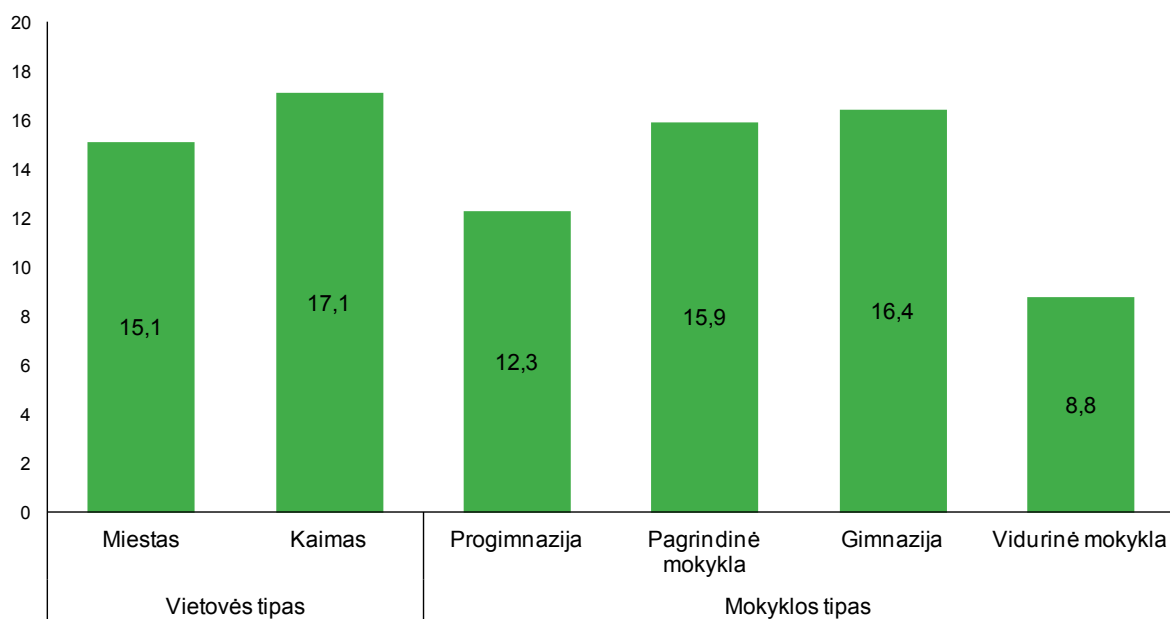

* 5–12 kl. Ir 1–4 gimnazijos klasių mokytojai.

** Bendrojo ugdymo dalykų mokytojai.

Duomenų šaltinis: ŠVIS

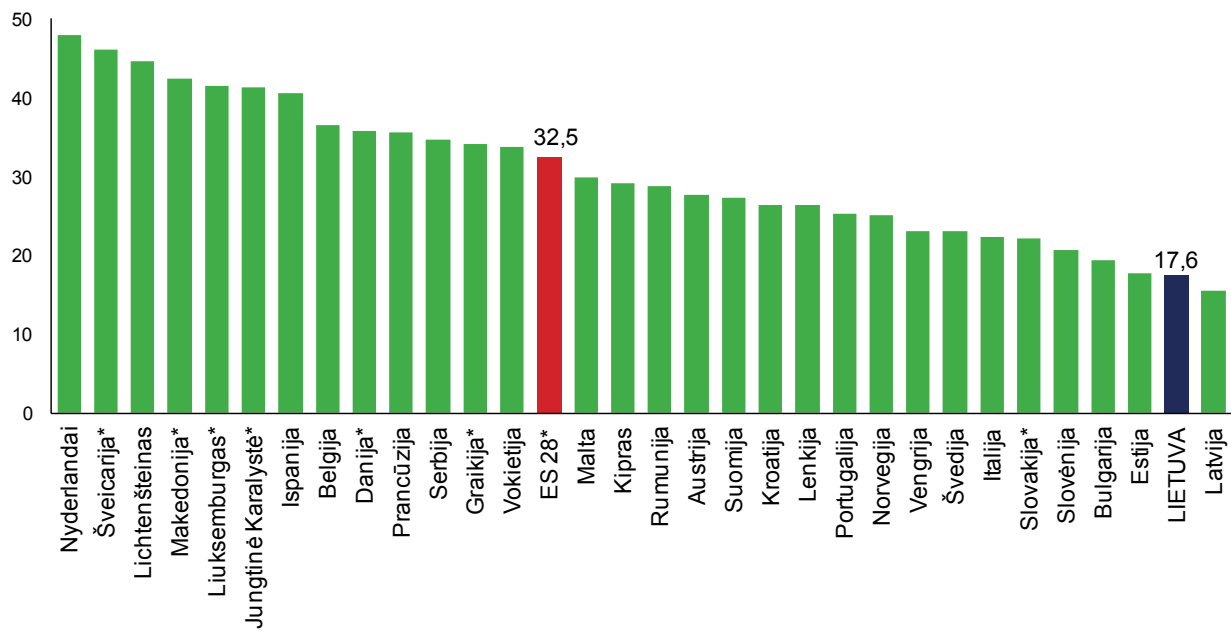
Mokytojų vyrų* dalis (proc.) mieste ir kaime bei skirtinguose mokyklų tipuose 2016–2017 m. m.

* Dirbantys pagal pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas.

Duomenų šaltinis: ŠVIS

**Pagrindinio ugdymo lygmenyje dirbančių mokytojų vyrų dalis
(proc.) Europos šalyse 2015 m.**

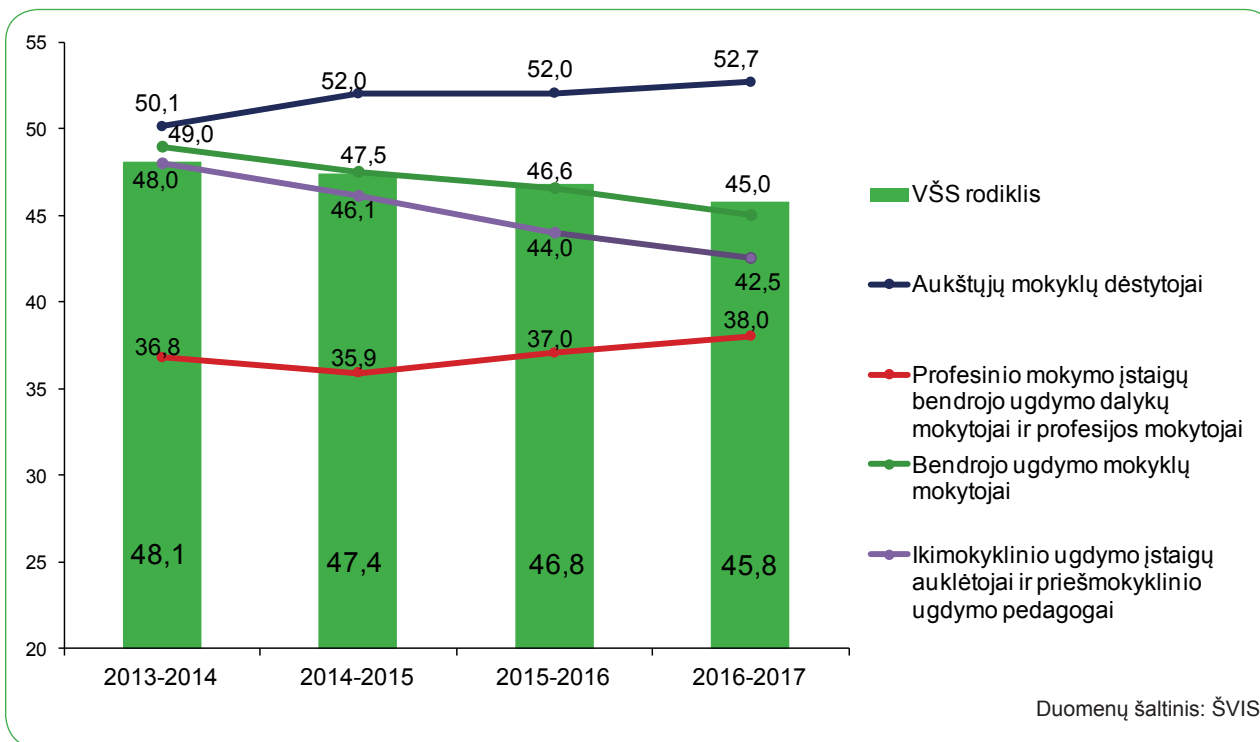

* 2014 m. duomenys.

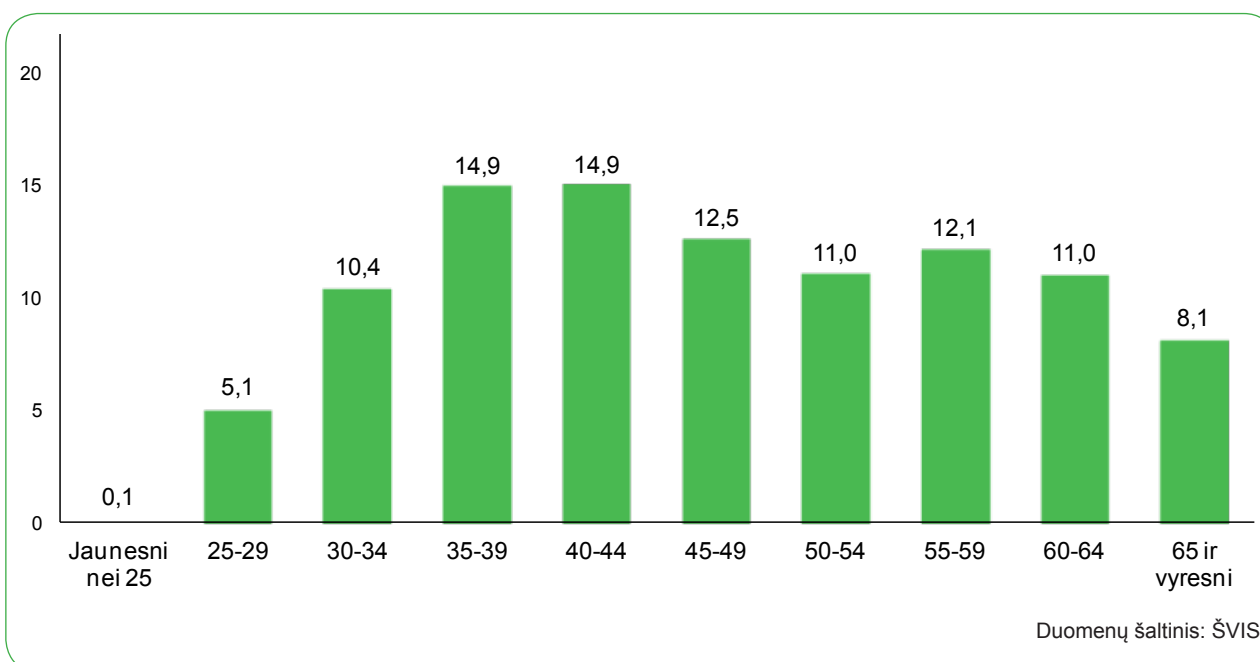
Duomenų šaltinis: Eurostatas

JAUNIMO PRITRAUKIMAS DIRBTI MOKYTOJAIS

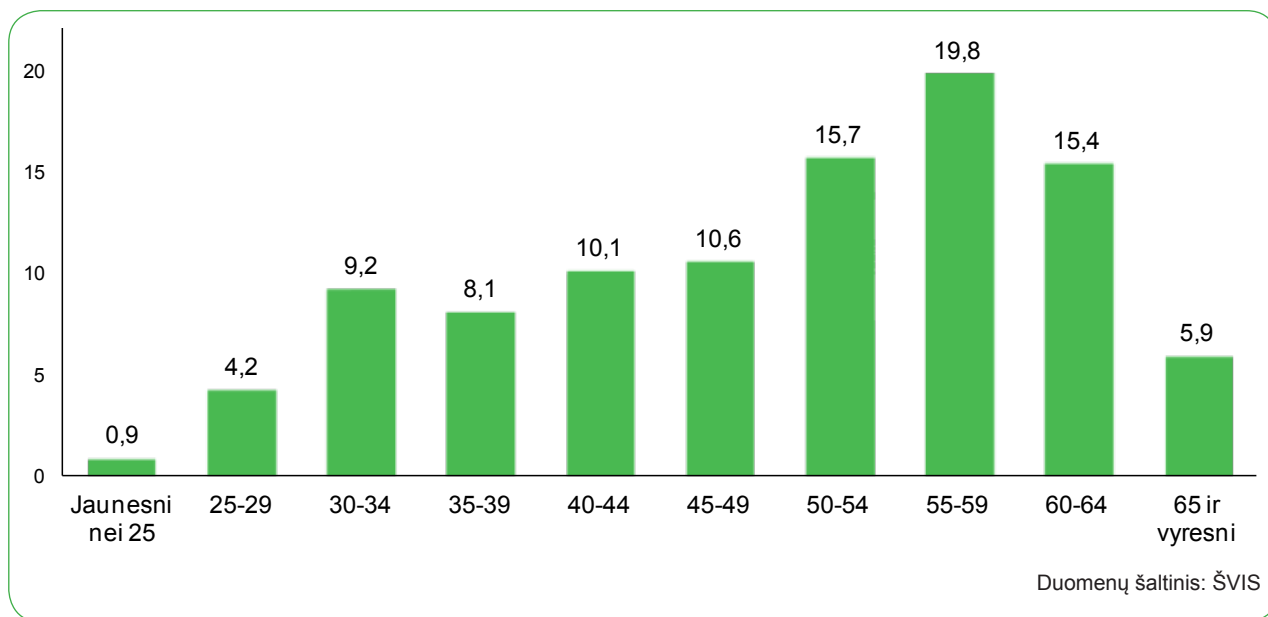
30–49 metų mokytojų ir dėstytojų dalis proc.

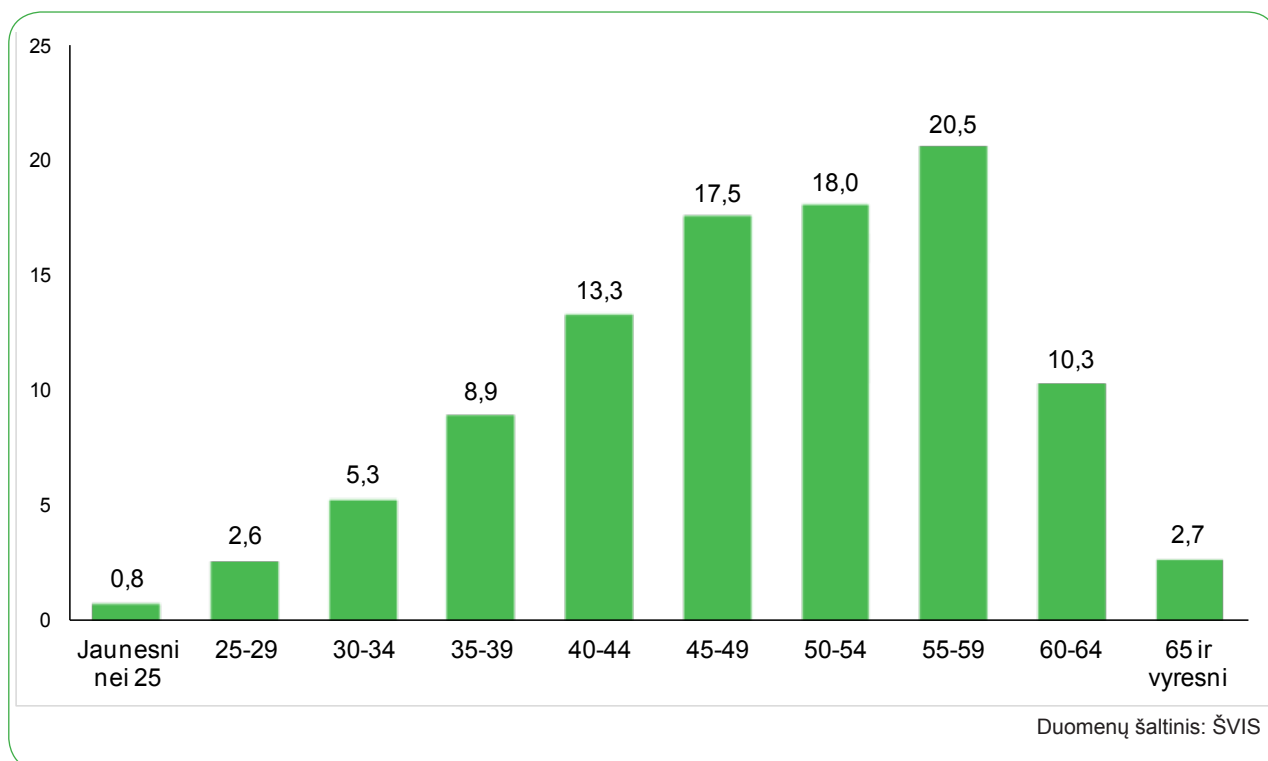
Aukštųjų mokyklų dėstytojų, einančių pagrindines pareigas, pasiskirstymas proc. pagal amžiaus grupes 2016–2017 m. m.

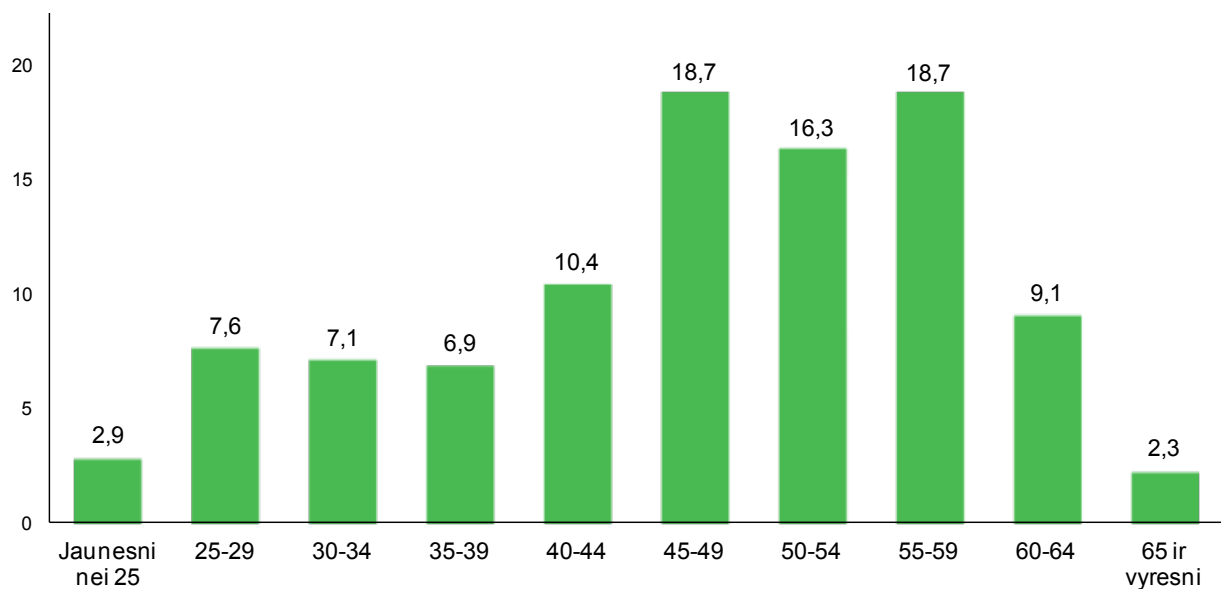
Bendrojo ugdymo dalykų ir profesijos mokytojų, einančių pagrindines pareigas profesinio mokymo įstaigose, pasiskirstymas proc. pagal amžiaus grupes 2016–2017 m. m.

Bendrojo ugdymo mokyklų mokytojų, einančių pagrindines pareigas, pasiskirstymas proc. pagal amžiaus grupes 2016–2017 m. m.

Ikimokyklinio ugdymo auklėtojų ir priešmokyklinio ugdymo pedagogų, einančių pagrindines pareigas, pasiskirstymas proc. pagal amžiaus grupes 2016–2017 m. m.

Duomenų šaltinis: ŠVIS

Oficialiai registruotas mokytojų poreikis savivaldybėse (metų pradžioje)

Pedagogų kategorijos	Savivaldybių, kuriose trūksta pedagogų, skaičius			Savivaldybių, kuriose yra pedagogų perteklius, skaičius		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Ikimokyklinio ugdymo pedagogai	16	23	30	16	16	3
Pradinio ugdymo mokytojai	3	5	8	36	30	26
Pagrindinio ir vidurinio ugdymo mokytojai	10	12	11	41	33	27
Profesijos mokytojai	3	15	15	4	4	1

Duomenų šaltinis: Darbo birža

Mokytojų darbo užmokestis. Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis bruto (Eur)

Metai	Mokytojų (valstybės sektorius)	Bendrojo ugdymo darbuotojų (valstybės sektorius)	Bendras valstybės sektoriaus darbuotojų	Bendras Lietuvoje
2013 m.	761,68	611,90	692,85	661,18
2014 m.	778,33	625,33	721,85	691,05
2015 m.	804,55	635,50	749,88	726,43
2016 m.	848,75	677,10	800,58	784,00

Duomenų šaltinis: LSD

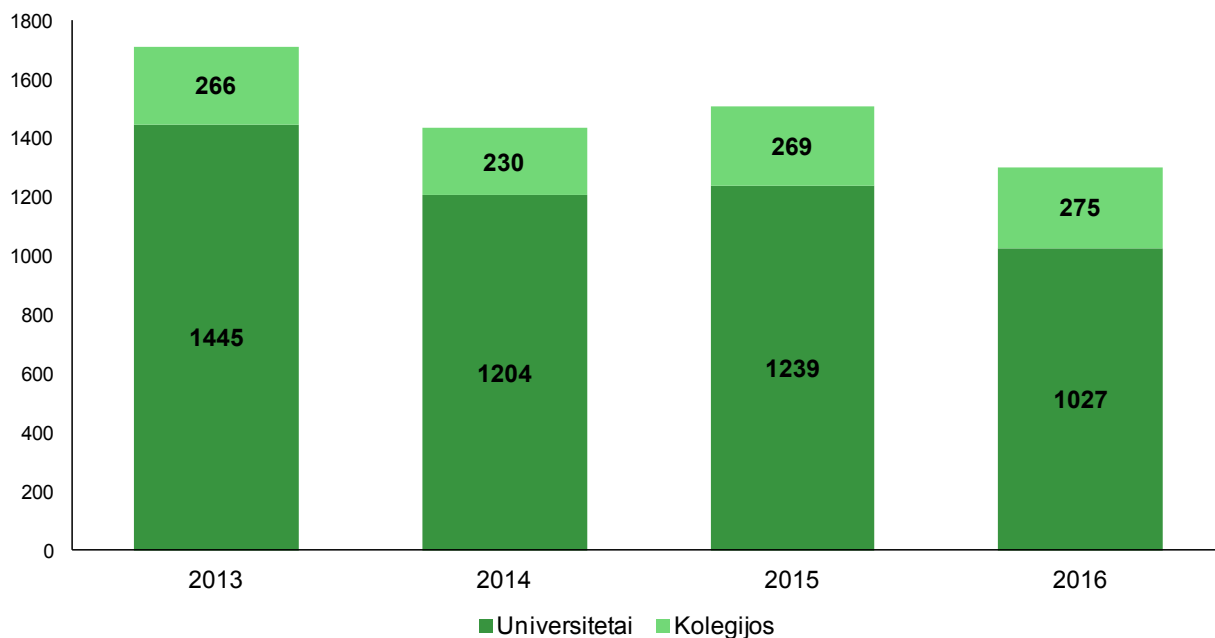
Atlyginimų pedagoginiams darbuotojams didinimas

- Nuo 2016 m. rugsėjo 1 d. pedagoginių darbuotojų (išskyrus vadovus, vadovų pavaduotojus ugdymui, ugdymą organizuojančius skyrių vedėjus) tarnybinių atlyginimų (tarifinių atlygių) minimalūs koeficientai padidinti iki vidurkio. 2016 metais minimalūs tarnybinių atlyginimų (tarifinių atlygių) koeficientai pedagoginiams darbuotojams didėjo:
 - įgijusiems aukštesnįjį ar specialųjį vidurinį išsilavinimą iki 1995 m. – 17 proc. (57 eurai);
 - tik pradėjusiems dirbti mokytojams (įgijusiems aukštąjį išsilavinimą) – 8 proc. (30 eurų);
 - mokytojams, kuriems suteiktos kvalifikacinės kategorijos, – 7–8 proc. (27–37 eurai);
 - auklėtojams, priešmokyklinio ugdymo pedagogams – 10 proc. (28–53 eurai);
 - specialiesiems pedagogams, socialiniams pedagogams ir kitiems pedagoginiams darbuotojams – 7–8 proc. (28–39 eurai).

Duomenų šaltinis: ŠMM 2016 m. veiklos ataskaita

ŠVIETIMO IR UGDYMO KRYPČIŲ STUDIJŲ TOBULINIMAS

Įstojusių studijuoti švietimo ir ugdymo programas pirmakursių skaičius

Duomenų šaltinis: ŠVIS

Įstojusių studijuoti švietimo ir ugdymo programas pirmakursių skaičius 2013–2016 m.

Institucijos pavadinimas	2013–2014		2014–2015		2015–2016		2016–2017	
	Pirmosios pakopos studijos	Antrosios pakopos studijos	Pirmosios pakopos studijos	Antrosios pakopos studijos	Pirmosios pakopos studijos	Antrosios pakopos studijos	Pirmosios pakopos studijos	Antrosios pakopos studijos
Kauno kolegija	84		78		79		78	
Klaipėdos valstybinė kolegija			15		20		40	
Marijampolės kolegija	25		17		19		17	
Panevėžio kolegija	20		17		14		18	
Utenos kolegija	7				8		5	
Vilniaus kolegija	125		93		123		117	
Žemaitijos kolegija	5		10		6			
Aleksandro Stulginskio universitetas		21		12		15		15
Vilniaus universitetas		21		22		20		16
Kauno technologijos universitetas	20	18	6	17	12	18		15
Klaipėdos universitetas	137	63	77	70	115	39	115	61
Lietuvos edukologijos universitetas	629	90	562	93	519	153	429	92
Lietuvos muzikos ir teatro akademija	14	5	12		7			4
Lietuvos sporto universitetas	34	25	43	27	39	22	38	18
Mykolo Romerio universitetas	11	14		16	33	15		17
Šiaulių universitetas	178	108	109	70	93	60	87	67
Vytauto Didžiojo universitetas	42	34	34	34	32	47	21	32

Duomenų šaltinis: ŠVIS

PEDAGOGŲ RENGIMAS IR KVALIFIKACIJOS TOBULINIMAS

- 2015–2016 metais priimti svarbūs dokumentai: *Geros mokyklos koncepcija; Švietimo ir ugdymo studijų krypčių grupės aprašas; Pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų aprašas.*
- Švietimo ir mokslo ministerijoje atkurtas Pedagogų veiklos skyrius.
- **Tobulinant pedagogų kvalifikaciją vykdytos įvairios priemonės, parengta ir pasiūlyta kvalifikacijos tobulinimo renginių, programų:**
 - Mokyklose diegtos kūrybiškumo ir inovatyvaus mąstymo skatinimo programos, pavyzdžiui, „Kūrybinės partnerystės“, „Aukštosios kultūros impulsai mokykloms“, „Renkuosi mokyti!“, „Kam to reikia?!“
 - Profesijos mokytojų ir dėstytojų kompetencijoms tobulinti sukurtas *Profesijos mokytojų ir dėstytojų technologinių kompetencijų tobulinimo sistemos modelis.*
 - Vykdytas projektas „Pedagogų kvalifikacijos tobulinimo ir perkvalifikavimo sistemos plėtra“.
 - Sukurta „Mokytojų televizija“.
- 2015–2017 m. numatyta skirti 1,5 mln. eurų, kad būtų sudarytos galimybės mokytojams nuolat tobulėti.
- **Pagal parengtas ir su švietimo bendruomene suderintas Pedagogų rengimo, skyrimo, kvalifikacijos, veiklos vertinimo, atestacijos ir kvalifikacijos tobulinimo kaitos kryptis, 2016 m. rengti teisės aktų pakeitimų projektai ir nauji teisės aktai:**
 - Patvirtinta *Pedagoginių profesijų prestižo kėlimo programa.* Programą numatoma įgyvendinti etapais nuo 2017 metų iki 2022 metų.
 - Mokyklų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų, mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų kvalifikacijos tobulinimo programų akreditavimo tvarkos aprašo naujos redakcijos projektas.*
 - Ilgalaikių ir vidutinės trukmės kvalifikacijos tobulinimo prioritetų 2017–2019 m. ir jų įgyvendinimo veiksmų plano projektas.*
 - Pedagogo veiklai reikalingų kompetencijų aprašo projektas.*
 - Parengtas *Reikalavimų pedagoginių darbuotojų skaitmeninio raštingumo programoms aprašo projektas.*
 - Patvirtinti *Kvalifikacinių reikalavimų valstybinių ir savivaldybių švietimo įstaigų (išskyrus aukštąsias mokyklas) vadovams aprašo pakeitimai.*
 - Patvirtinti *Konkurso valstybinių ir savivaldybių švietimo įstaigų (išskyrus aukštąsias mokyklas) vadovų pareigoms eiti tvarkos aprašo pakeitimai.*
 - Patvirtinti *Valstybinių (išskyrus aukštąsias mokyklas) ir savivaldybių mokyklų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų atestacijos nuostatų pakeitimai.*
 - Parengtas *Pedagoginių ir psichologinių žinių kurso vykdymo tvarkos aprašo projektas,* skirtas asmenims, neturintiems pedagogo kvalifikacijos, bet norintiems dirbti pagal profesinio mokymo programas ir neformaliojo švietimo (išskyrus ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo) programas.

Duomenų šaltinis: ŠMM 2016 m. veiklos ataskaita

SVARBIAUSI SPRĘSTINI KLAUSIMAI**● Lietuvos švietimo taryba:**

Pedagogų rengimo reikalavimai neatitinka šių dienų poreikių.

Sprendimai dėl pedagogų rengimo politikos dažnai priimami be mokslinių tyrimų, išsamių pedagogų rengimo kokybės vertinimo ir stebėsenos.

Neapsispręsta, kurios aukštosios mokyklos turėtų būti laikomos mokytojų rengimo ir kvalifikacijos kėlimo centrais, o pedagogų rengimo būdai (lygiagretusis, nuoseklusis, gretutinis ar laispio nesuteikiančios profesinės studijos) supriešinti nepakankamai įsigilinus į teorinius jų pagrindimus. Nevykdomos profesijos mokytojų rengimo programos.

● Valstybinis auditas:

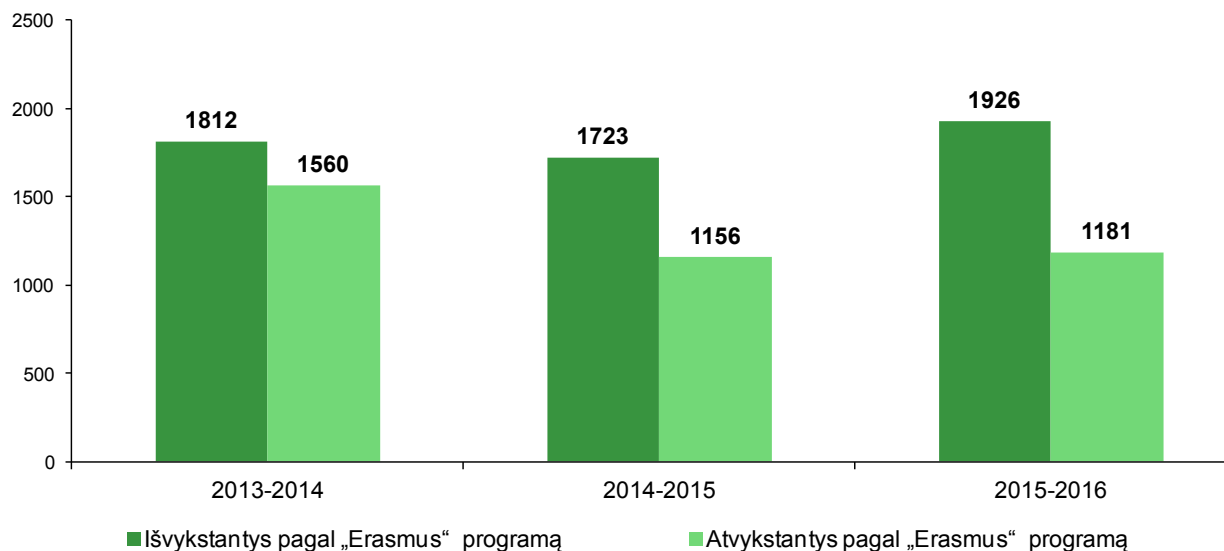
Nebaigta kurti veiksminga pedagogų kvalifikacijos tobulinimo sistema ir neužtikrintas nuoseklus pedagogų kvalifikacijos tobulinimo politikos įgyvendinimas.

Pedagogų kvalifikacijos tobulinimas organizuojamas nepakankamai veiksmingai.

Duomenų šaltinis: Valstybinio audito ataskaita, 2016;
Lietuvos švietimo būklės 2013–2016 m. apžvalga

MOKYTOJŲ IR DĖSTYTOJŲ JUDUMAS IR DALIJIMASIS GERĄJA PATIRTIMI

Aukštųjų mokyklų darbuotojų, atvykusių ir išvykusių mokytis arba dėstyti pagal „Erasmus“ programą, skaičius*

* Darbuotojų dėstytojų ar mokymo vizitas gali trukti nuo 2 dienų iki 2 mėnesių (neįskaičiuojant kelionės dienų). Dėstytojų vizitas negali trukti mažiau nei 8 akademinės valandas per savaitę.

Duomenų šaltinis: ŠMPF

Dalyvavimas Mobilumo mokymosi tikslais (KA1) projektuose (2016 m.)

	Finansuotos paraiškos	Mobilumai
Aukštasis mokslas		
Mobilumai programos šalyse	42	3756
Tarptautiniai mainai	27	726
Profesinis mokymas	61	1995
Suaugusiųjų švietimas	8	68
Bendrasis ugdymas	23	335

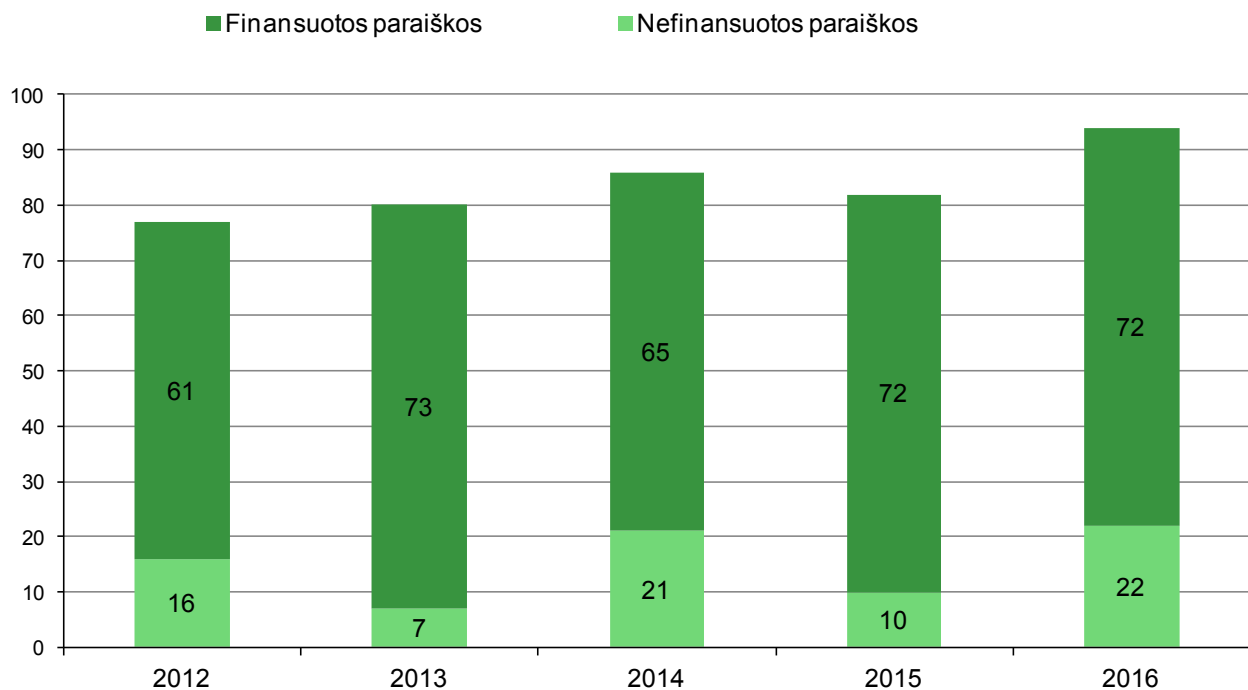
Duomenų šaltinis: ŠMPF

Dalyvavimas *Strateginės partnerystės (KA2) projektuose* (2016 m.)

- 2016 m. pateikta 10 proc. daugiau vadinamųjų didžiųjų strateginių partnerystės projektų (iniciatyvos, kurios skatina inovacijas ir intelektinių produktų kūrimą) ir 40 proc. daugiau mažųjų projektų (projektams siekiama glaudesnio mokyklų bendradarbiavimo) paraiškų nei 2015 ar 2014 m.
- Iš viso įvairiems strateginių partnerystės projektams įgyvendinti 2016 m. Lietuvos bendrojo ugdymo, profesinio mokymo, aukštojo mokslo, suaugusiųjų švietimo institucijoms ir verslo įmonėms ar darbdavių asociacijoms skirta per 6 milijonus eurų.
- Iš gautų 88 didžiųjų strateginių partnerystės projektų (visų švietimo sektorių) paraiškų finansuoti 22, kurių vertė siekia beveik 4 mln. eurų.
- Pateiktos 34 tinkamos mažųjų strateginių partnerystės projektų paraiškos, iš jų finansuota 10 Lietuvos organizacijų ir 109 kitų šalių organizacijų koordinuojami projektai, kuriuose lietuviai yra partneriai. Projektų vertė – 2,5 mln. eurų.

Duomenų šaltinis: ŠMPF

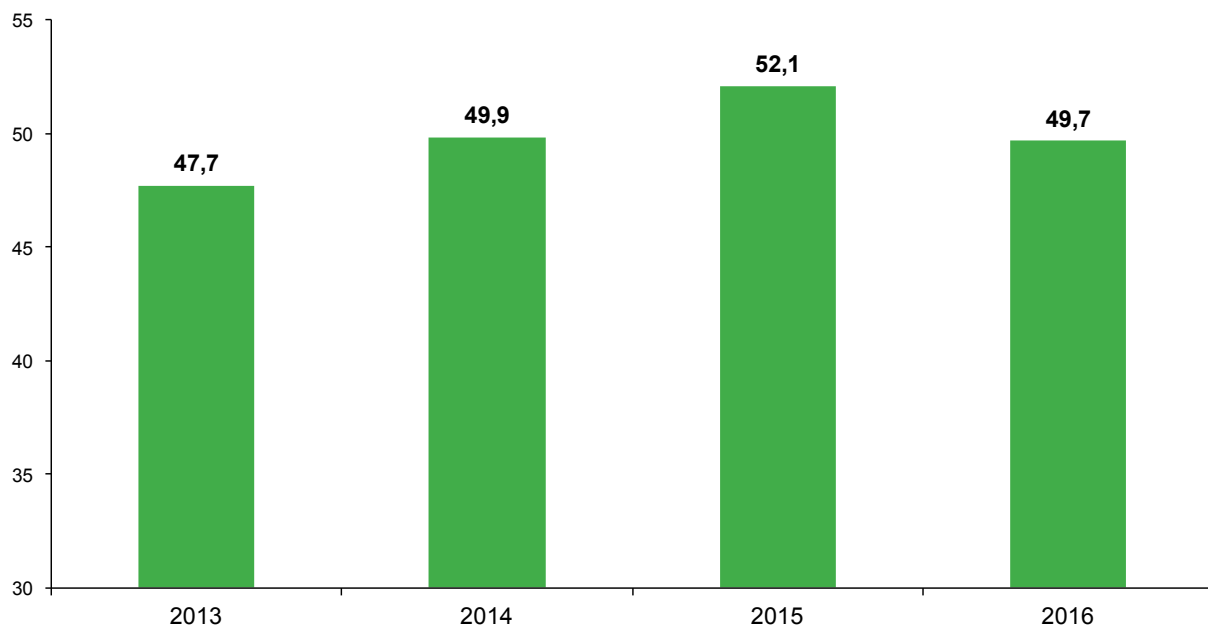
„Nordplus Higher Education“ statistika 2012–2016 m.

Duomenų šaltinis: ŠMPF

VISUOMENĖS PASITIKĖJIMAS ŠVIETIMU

Išreiškusiųjų pasitikėjimą švietimu dalies (proc.)
metinis vidurkis

Duomenų šaltinis: Vilmorus

IŠVADOS

- Ir toliau į pedagoginių studijų programas stoja ne patys gabiausi asmenys. Įstoju- siųjų į švietimo ir ugdymo bei populiariausias programas konkursinio balo skirtu- mas yra tris kartus didesnis, nei numatyta *Strategijoje* 2017 m. siekiniui – 12 proc.
- Kol kas neužtikrinama mokytojų lyčių dermė bendrajame ugdyme. 2013–2017 metais sumažėjo vyrų mokytojų, dirbančių pagal pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas, dalis. Palyginti su kitomis Europos šalimis, Lietuvoje vyrų mokytojų dalis yra beveik mažiausia.
- *Strategijos* įgyvendinimo laikotarpiu sumažėjo 30–49 metų mokytojų ir dėstytojų dalis. Dauguma pedagogų yra vyresni nei 50 metų, išskyrus aukštojo mokslo sek- torių – ten gausiosios yra 35–39 ir 40–44 metų amžiaus grupės.
- Nuo 2013 m. į švietimo ir ugdymo studijų programas priimamų studentų skaičius mažėja, tačiau mokytojus rengiančių mokyklų skaičius ir studijų programų du- bliavimasis ne tik universitetuose ar kolegijose, bet ir tarp universitetų ir kolegijų išlieka itin didelis.
- Pedagogų kvalifikacijai kelti siūloma įvairių programų, renginių, inovatyvių prie- monių, tačiau pati kvalifikacijos tobulinimo sistema vis dar nebaigta kurti. Peda- gogų kvalifikacijos tobulinimas nėra kryptingai planuojamas ir nėra vertinamas jo poveikis ugdymo kokybei.
- Pedagogų rengimo reikalavimai neatitinka šių dienų poreikių.
- Pastaraisiais metais išaugo pedagogų judumas iš šalies aukštųjų mokyklų. Už- sieniečių, studijuojančių Lietuvoje, dalis, nors ir pamažu, bet taip pat auga. Tačiau išvykusių dėstyti ar stažuotis pagal „Erasmus“ programą dėstytojų tebėra 1,6 kar- to daugiau nei atvykusių.
- Nuo *Strategijos* įgyvendinimo pradžios išaugo visuomenės pasitikėjimas švietimu.

SIŪLYMAI

- Siekiant motyvuoti gabius jaunos žmones rinktis mokytojo karjerą, reikia kelti pe- dagogų profesijos prestižą į pedagogines studijas atrenkant geriausius abiturien- tus, keliant atlyginimus mokytojams ir gerinant jų darbo sąlygas.
- Plėtojant aukštos kokybės švietimo ir ugdymo studijų programas, mažinti progra- mų dubliavimąsi aukštosiose mokyklose ir pedagogus rengiančių mokyklų skaičių.
- Modernizuoti pedagogų rengimo sistemą ir baigti kurti pedagogų kvalifikacijos tobulinimo sistemą.
- Didinant Lietuvos aukštojo mokslo žinomumą, organizuoti kryptingą Lietuvos aukštojo mokslo pristatymą užsienio šalyse, užtikrinti informacijos apie studijas Lietuvoje, užsienio dėstytojų priėmimo ir gyvenimo sąlygas sklaidą.
- Peržiūrėti *Strategijos* I tikslo rodiklį „Mokytojų, kurie per pastaruosius 5 metus mokėsi bent vieno mėnesio, arba 6 kreditų apimtimi, dalis proc.“ ir jį tikslinti, kad būtų galima lengviau stebėti ir skaičiuoti.

Valstybinės švietimo 2013–2022 metų strategijos I tikslas

Parengė Nacionalinės mokyklų vertinimo agentūros Švietimo politikos analizės skyrius

Redaktorė Nijolė Šorienė

Maketavo Valdas Daraškevičius

2017-12-12.

Išleido Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos
Švietimo aprūpinimo centras, Geležinio Vilko g. 12, 03163 Vilnius